

Pia Eide Husstad
Nettverkssamling for kommunal og regional planlegging 5. desember 2019

Regional plan for masseforvaltning i Akershus

Hensikt med regional plan for masseforvaltning i Akershus

- ❑ Få en mer langsiktig og helhetlig masseforvaltning i fylket
- ❑ Antall innbyggere og byggeaktiviteter er økende – økt behov for byggeråstoff
- ❑ Prosjekter som generer store mengder overskuddsmasser som er vanskelig å bli «kvitt»
- ❑ Vedtak om utarbeide en regional plan ifm regional planstrategi 2013 -2016
- ❑ Planen med tilhørende handlingsprogram for perioden 2017 – 2020 ble vedtatt i fylkestinget 24. oktober 2016

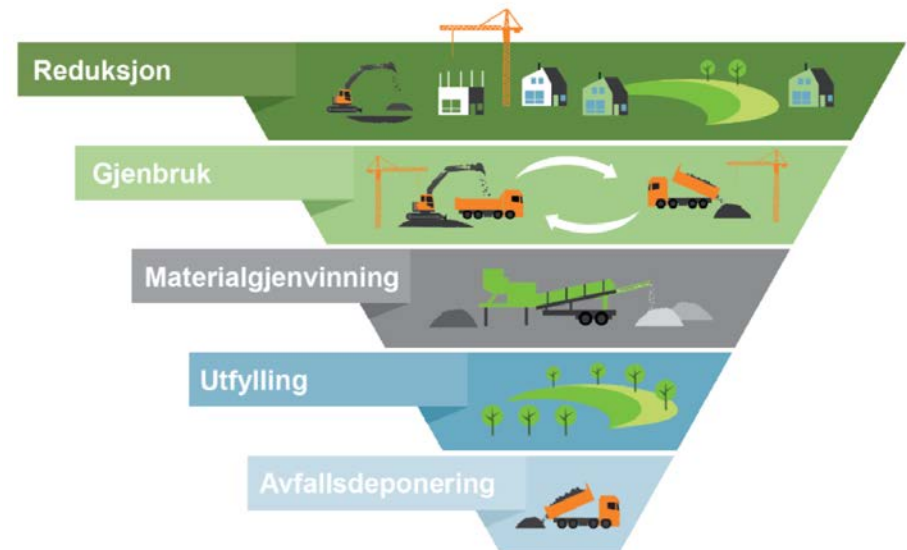
Mål

- Sikre byggeråstoffer og uttaksområder for fremtidige behov i Akershus.
- Sikre arealer for masseinntak, gjenvinning og lovlig deponering.
- Sørge for størst mulig gjenbruksandel av gjenvinnbare masser.
- Redusere miljø- og samfunnsbelastning fra areal for masseinntak, massehåndtering og massetransport.

Hva er masseforvaltning?

- **Byggeråstoff**
  - Pukk: fast fjell
  - Grus og sand: naturgrus og sand
- **Overskuddsmasser**
  - Gravemasser
  - Byggavfall
- **Gjenbruk**
  - Nyttiggjøring
- **Mottak av masser**
  - Vesentlig terrenginngrep
  - Mellomlager
  - Behandlingsanlegg
  - Bakkeplanering
  - Terrengregulering (utfylling)
  - Jordforbedring
  - Jordflytting
  - Nydyrking
  - Deponi

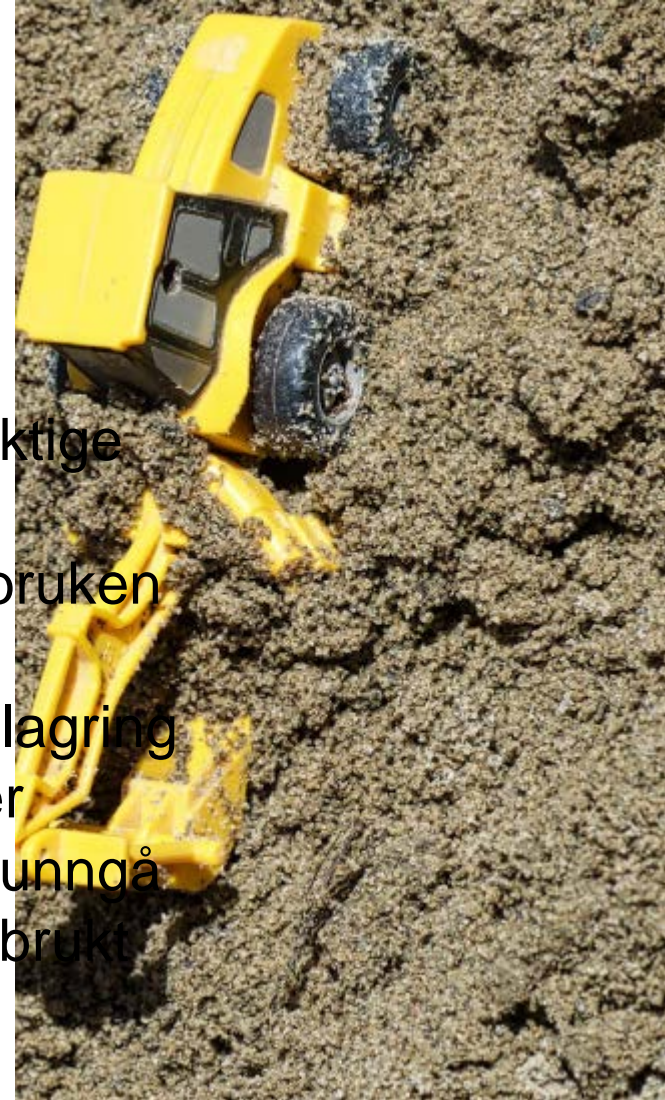

Gjenbruk av overskuddsmasser

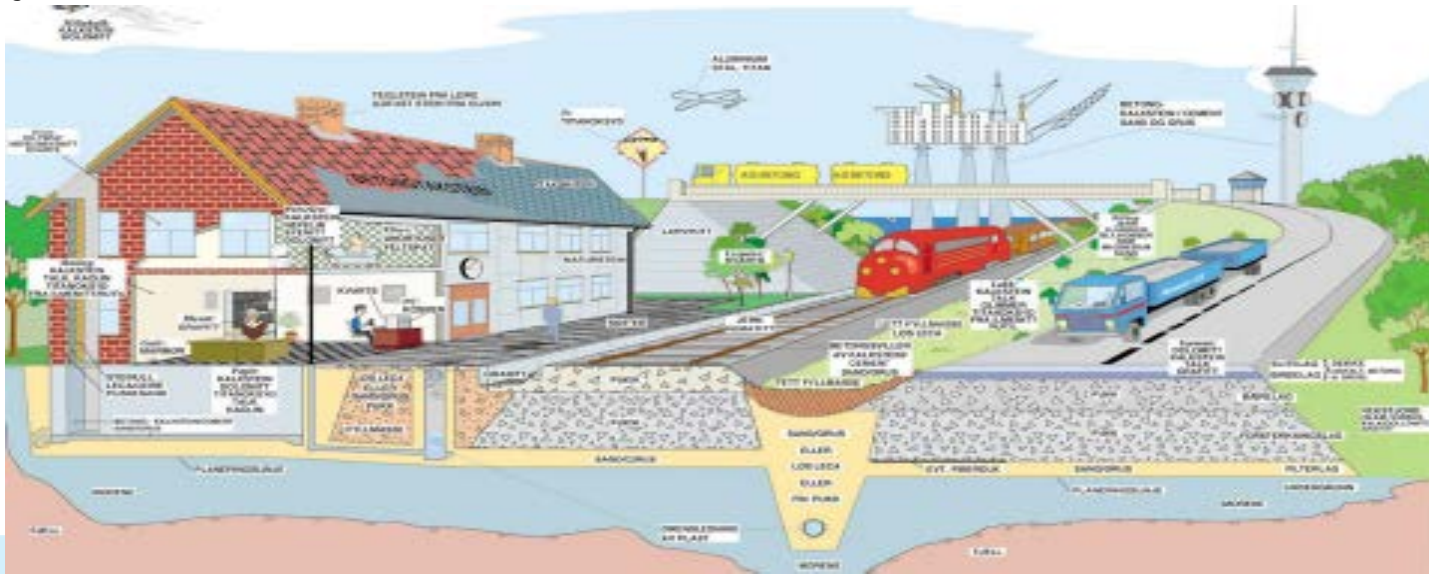
– fra avfall til ressurs

- Pukk, grus, matjord og andre jordressurser - ikke fornybare ressurser.
- Nyttgjøring i størst mulig grad
- Bedre tilgang på godkjente, store og langsiktige arealer for lagring.
- Mer mellomlagring av masser for øke gjenbruken av masser
- Plassere områder for gjenvining og mellomlagring nær sentrale vegnett og utbyggingsområder
- Økt kunnskap om forurensningsfaren for å unngå deponering av masser som kunne vært gjenbrukt

Utfordringer

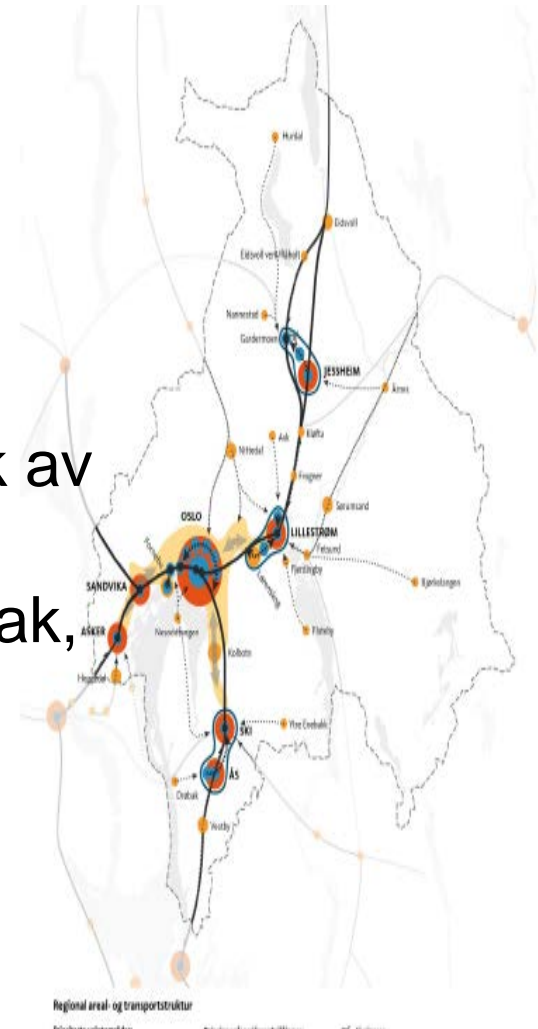
- ❑ Befolkningsvekst i Oslo og Akershus – behov for byggeråstoff
- ❑ Pukkforekomster - 4 pukkverk i Akershus av nasjonal betydning
- ❑ Grusforekomster - 4 grusforekomster er kartlagt
- ❑ Gravemasser og byggeavfall
- ❑ Rene naturlige masser
- ❑ Bygg- og anleggsavfall
- ❑ Gjenbruk av overskuddsmasser

Strategier for langsiktig masseforvaltning

4 strategier for å møte utfordringene i Akershus:

- Overordnet strategi
- Strategier for å sikre arealer for uttak av byggeråstoff
- Strategier for å sikre arealer for mottak, bearbeiding og deponering av overskuddsmasser
- Strategier for økt gjenbruk

Klima- og miljøbelastning

Virkning av planen:

- Positive konsekvenser: Planen skal på sikt bidra til at større deler av overskuddsmassene gjenbrukes på anleggsområdene eller direkteleveres til tiltaksområder, samt at mottak av

overskuddsmasser lokaliseres nær utbyggingsområder. Dette skal føre til færre kjørte tonnkilometer.

- Positive konsekvenser: Planen skal bidra til at de juridiske virkemidlene brukes hensiktsmessig og justeres slik at formål med lovverk i større grad nås. I denne sammenhengen blir det å sikre at bruken av KU-lovverket bidrar til å sikre forekomster av byggeråstoff.

Virkning av planen:

- Positive konsekvenser: Planen skal bidra til å bedre kunnskap om og kompetanse på behandling av saker som gjelder uttak av

byggeråstoff og etablering av mottak og mellomlager av overskuddsmasser og avfallsdeponier. Forhold som påvirker naturmiljø og sårbare naturtyper, vil dermed bli vurdert i flere saker enn i dag. Planen med retningslinjer vil også bidra til at naturmangfoldlovens prinsipper²⁵ i større grad vil bli vurdert i de enkelte plansakene i kommunene.

- Negative konsekvenser: I de områdene der det etableres uttak av byggeråstoff og mottak av overskuddsmasser, er det ofte konflikter med naturmiljø og sårbare naturtyper. Dette vil også være tilfelle i framtiden. Målet om å redusere transportavstand og miljøbelastningen fra transporten kan gå på bekostning av naturområder, naturtyper og prioriterte arter.

- **Etablere arenaer for samarbeid**
- **Digitale plankart, byggeråstoff**
- **Digitale plankart, mottakssituasjon**
- **Kartlegge arealer som er egnet for mottak osv. (ATP)**

Handlingsprogram

Handlingsprogram 2017-2020	Ansvar	Sammen med	Fra 2017	Fra 2018	Fra 2019	Fra 2020 ²⁸
1. Overordna tiltak						
1.1 Kompetanse						
3.Styrke forvaltningens kompetanse i arbeidet med å få en langsiktig og helhetlig masseforvaltning i Akershus med vekt på riktig saksbehandling og oppfølging i alle ledd. Det gjøres ved å:						
A. utarbeide veiledning med bl.a. oversikt over juridiske virkemidler, retningslinjer for håndtering av søknader og eksempler på god masseforvaltning	Fylkesmannen	Fylkeskommunen Miljødirektoratet NGU Dirmin Bransjenæringen	X			
B. vurdere behovet for en fylkesgeolog	Fylkeskommunen	Oslo Kommune Andre aktuelle fylker Bransjenæringen			X	
4.Styrke kunnskap om helhetlig masseforvaltning hos store og små aktører i bransjenæringa.	Bransjenæringen	Kommunene Fylkeskommunen Fylkesmannen Dirmin	X			
5.Utvikle måleindikatorer som viser på hvilke områder og i hvilken grad målene for planen nås.	Fylkeskommunen	Kommunene Fylkesmannen NGU Dirmin	X			
6.Evaluere bruk av regional plan for masseforvaltning i Akershus generelt, og regionale planretningslinjene spesielt som grunnlag for ev. rullering av plan og endring av planretningslinjene.	Fylkeskommunen	Kommunen Fylkesmannen Dirmin Bransjenæringen			X	
1.2 Samarbeid og dialog						
1.Etablere arenaer for samarbeid, kunnskapsbygging og erfaringsutveksling om hvordan håndtering av overskuddsmasser kan skje på best mulig måte i et langsiktig perspektiv, til beste for næringen, forvaltningen og innbyggerne.	Fylkeskommunen	Kommunene Fylkesmannen Dirmin NGU Miljødirektoratet Oslo kommune Statens vegvesen Jernbaneverket Aktuelle bransje-organisasjoner og fagfora	X			
2.Ta initiativ til en dialog om forvaltning av overskuddsmasser på tvers av fylkesgrensene.	Fylkeskommunen	Samarbeidsalliansen Osloregionen Østlandssamarbeidet Oslo kommune		X		

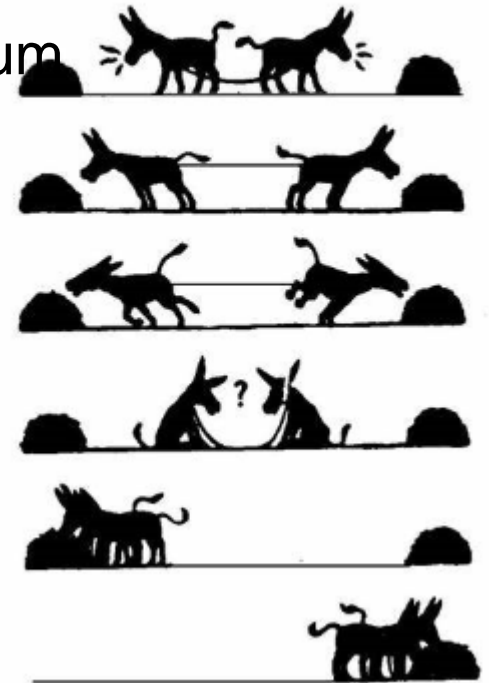
Handlingsprogram 2017-2020	Ansvar	Sammen med	Fra 2017	Fra 2018	Fra 2019	Fra 2020 ²⁸
1. Overordna tiltak						
1.3 Juridiske virkemidler						
1.Utrede muligheten for hvordan forurensete masser i større grad kan gjenbrukes framfor å deponeres	Fylkesmannen	Miljødirektoratet	X			
2.Arbeide for at det kan stilles krav om redegjørelse for hvordan rene, naturlige masser skal håndteres i byggeprosjekter	Fylkeskommunen	Fylkesmannen Kommunene		X		
3.Arbeide for at løvverk oppleves som mer effektivt og fleksibelt for bl.a. å oppnå mer samhandling og gjenbruk av overskuddsmasser.	Fylkeskommunen	Fylkesmannen Kommunene Bransjenæringen		X		
2. Sikre byggeråstoff						
1.Utarbeide digitale plankart med anbefalt lokalisering av uttak av byggeråstoff (pukk og grus).Det innebærer å						
A.vurdere de kartlagte forekomstene av byggeråstoff ut fra egnetet og konfliktgrad på grunnlag av egnede kriterier og metoder	Fylkeskommunen	Kommunene NGU Dirmin	X			
B.kartlegge omfanget av konseisjonene for dagens pukkverk som grunnlag for vurdering av mulige utvidelser.	Dirmin	Kommunene Fylkeskommunen NGU		X		
3. Sikre arealer for mottak av overskuddsmasser						
1.Utarbeide digitale plankart over dagens mottaksituasjon og framtidig lokalisering av mottak av overskuddsmasser. Det innebærer å						
A.kvalitetssikre dagens kartlagte mottaksområder	Fylkeskommunen	Kommunene Fylkesmannen	X			
B.kartlegge arealer som er egnet for mottak, mellomlager og deponi for overskuddsmasser. Vurdere de kartlagte arealene ut fra egnetet og konfliktgrad på grunnlag av egnede kriterier og metoder.	Fylkeskommunen	Kommunene Fylkesmannen	X			
2.Kartlegge store, framtidige bygge- og anleggsprosjekter i fylket og i Oslo kommune for å få fram hvordan håndtering av overskuddsmasser er tenkt håndtert.	Fylkeskommunen	Kommunene Oslo kommune Statens vegvesen Jernbaneverket		X		
4. Økt gjenbruk						
1.Der det er aktuelt, legges det til rette for mellomlager for sortering og bearbeiding av overskuddsmasser nær sentrale utbyggingsområder i kommunenes arealplaner.	Kommunene	Fylkesmannen Fylkesmannen Statens vegvesen Jernbaneverket	X			
2.Bruk og gjenbruk av overskuddsmasser blir et utredningstema i aktuelle reguleringsplaner.	Kommunene	Fylkeskommunen Fylkesmannen		X		
3.Arbeide for at det kan stilles krav om massehåndteringsplan som synliggjør omfanget av overskuddsmasser og potensialet for gjenbruk og gjenvinning.	Fylkeskommunen	Kommunene Fylkesmannen		X		
4.Utarbeide standard for å stille krav om gjenbruk og gjenvinning av gravemasser og byggvfall i aktuelle anbudgrunnlag.	Fylkeskommunen	Kommunene Fylkesmannen		X		
5.Bidra til at tilbud og etterspørsel etter byggeråstoff og overskuddsmasser i størst mulig grad kan møtes i markedet ved bruk av f.eks. et system for masselogistikk	Fylkeskommunen	Bransjenæringen			X	

Etablere en arena for samarbeid

- ❑ Politisk dialogmøte med myndigheter, prosjekter og kommuner er gjennomført
- Mål for møte: felles virkelighetsforståelse av utfordringene og peke på tiltak og løsninger
- Tiltak kortsiktig og langsiktig løsningsgruppe

- ❑ Kortsiktig løsningsgruppe i samarbeid med Bærum ressursbank
- Skal vurdere kortsiktige utfordringer og finne praktiske løsninger
- Oppstartsmøte 25. oktober.
- Arbeidsgruppemøter og 4 fellesmøter i 2020

“Co-operation”

Takk for meg

